

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archiepiesane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rēadul cu litere garmond — și timbru de 50 cr. pentru fie-care publicare.

Din cauza sfintei sērbători a S. S. Apostoli „Petru și Pavel” Nrul proesim va ap ārē Sāmbātā 1 Iuliu v.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe sēptēmānā, deschidem pe triestrul Iuliu Septembre al anului 1889, cu prețul cel mai moderat, ce se pōte vedē în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pe cāngā assignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se scrie pe scrisorile bine, ca sē se pōtā ceti.

Se atrage atēțiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfērșese cu ultima Iunie 1889, sē și înțiascā abonamentul, pentru-cā altfel espeditura va fi întârziată a sista espedarea foiei*).

Aditura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fāșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 26 Iunie.

Scaunul episcopesc dela Caransebeș este de iure ocupat, și după cum am constatat la acest loc, este ocupat prin o persoană, care duce cu sine o comoră frumōsă de cunoștințe, stānd un lung șir de ani lāncā rēposatul metropolit Andreiu și mai pe urmă lāncā actualul cap al metropoliei romāne, ca factor însemnat în viața nōstrā bisericească.

Dela înființarea eparchiei Caransebeșului sunt de-a trecut 25 ani mai bine de un pātrariu de secol, și în fruntea ei a fost chemat cel mai harnic prepop din archiepiesă, cel mai infocat antelup tātăru pe terenul cultural și național, și cel mai acreditat bărbat, ce avea rēposatul metropolit Șaguna la dispoziție.

În restimpul cāt a stat în fruntea diecesei rēposatul episcop Popasu a fost chemat a băgā viața în gānismele bisericeii, a creā instituțiuni statornice și cu menire culturală, ceea ce în parte i a și sursat, până când bētrānețele și anii cei mulți nu l'au copleșit în mēsurā, în care-l vēdurām în timpul urmā.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

Codicele „Mateiu Voileanu.”

(Urmare.)

Si au făcut sfat elinii pe cine vor pune Hat mē sē fie în locul lui Achileu, și au trimis de grab și adus pe feciorul lui Achileu anume Pir, și l'au pus Hatman în locul tātāne-seu, și îmbrācându-se în hainele tātāne-seu, îi pārea, cā este Achileu viș și ērāși au început elinii a eși la rēboiu, și sē l'au cātă cu troadenii în tōte dīlele, de zācea trupurile ōmenilor ca butucii, și facuse toți cāmpii Troadei loc sāpat. de nici ērbā nu cresce de rēboiē mure, și puția stērvurile în tōte părțile. Ēr dela o vreme au început a se imputinā, și elinii și troadeii. Și au vēdūt elinii, cā cu vitejia nu vor luā cetatea, și au făcut sfat cu toți filosofi și vrājitorii, și s'au arētāt cum nu este dat sē se ia Troada cu rēboiu nici odatā, ce numai cu vre-un meșesug de vor luā. Și s'au sfātuit cum vor face, și cu ce meșesug vor dobāndi Troada. Ci s'au apucat cu toți și au făcut un cal de lemn fōrte mare, și era în lantru gāunos cāt încăpea 24 de ōmeni, tot înplāșati cu tōte armele lor, și bāgēndu-i, iau învēțat, lacā vor vedē, cā vor băgā acel cal în cetate,

A face — așa dīcēnd din nimica ceva, ađi când poporul a sērācit, cānd puterile îi sunt sleite și cānd indiferentismul religioș cuprinde binigor teren în tōte părțile, este un merit neperitoriu și frații din diecesa Caransebeșului vor pronunță totdeuna cu pietate numele primului episcop, precum l'pronunță toți romānii de bine, și în special brașovenii, al căror gimnasiu stā cu mândrie sub pōlele Tēmpei și vestesce despre conducētorul, sub a cărui bună îngrijire s'a ridicat.

Un punct însă din viața rēposatului episcop Popasu rēmāne neexplicabil. Ce ne face sē scriem aceste rēnduri este deci trista impregiurare, cā după mōrtea episcopului Popasu nu s'a aflat testament.

Canōnele bisericeii rēsăritului prescriu norme positive în privința acēstui episcopul Popasu ca canonist, ca unul ce în lucrările sale a avut de model faptele archiepiscopului Șaguna, și ca un arhieru, care cu trup cu suflet a fost dedicat binelui bisericeii, a știut fōrte bine, cā e indispensabil de ași face testamentul seu. Dacă a avut avere, tot conform canōnelor a putut dispune după plac de jumătate din averea sa (§ 108 stat. org.), a putut împărțasi pe rudeniile sale încāt aceste au avut lipsă de ajutoriu, ēr cealaltă jumătate trebuia sē devinā avere nealienabilă a diecesei, ori a metropoliei.

Se pōte presupune, ca episcopul Popasu sē nu și fi făcut testament mai cu sēmā cānd de cāti va ani, a fost mai mult bolnav ca sārētos?

Nōue ni sē pare, cā nu se pōte una ca acēsta, nu putem admite, cā rēposatul, care ținea atāt de mult la numele seu, sē nu fi întormit lucrurile de așa, ca numele lui, ce a avut mai scump, sē se eterniseze, și dacă totuși s'a putut întâmplā una ca acēsta, rēmāne un lucru neexplicabil acēsta impregiurare din viața rēposatului episcop, și ca unii, cari suntem chemați a ne ocupā de regulata mergere a afacerilor nōstre bisericesci datori am fost și suntem a reveni asupra acēstui lucru, fără însă de a alterā cātu-și de puțin dīcerea strābunā: De mortuis nihil, nisi bene, fără de a umbrī cātu și de puțin memoria decedatului arhieru.

Ori a avut avere Popasu, ori nu a avut, acēsta nu mai împōrtā, dar cā nu a rēmas testament după Popasu, acēsta pe noi ne atinge și credem cā în viitoriu așa ceva nu se va mai întâmplā cu nici un arhieru de ai nōstri, și despre acēsta se va îngrijī forul competent congresul resp. sinodul arhieresc prin o dispoziție cu valōre de drept, în sensul canōnelor.

Ēr ei sē-și socotēscā vremea, și sē le arate semn niscailor nōptea pe zidul cetății, sē vie și sē le deschidā porțile sē între și ei, și au lāsāt elinii acel cal de lemn în marginea apei, unde era catargele și ei au intrat toți în catarge, și s'au făcut a se duce cineși pre la țara sa. Ēr cānd au fost preste nōpțe s'au întors înapoi, și au abătut catargele la un ostrov, anume Tened, în potriua Troadei. Ēr cānd au fost a doua dī, au cātāt troadenii sē vadā pe elini, și nu era nicāiri, și au trimis strāji în tōte părțile și nicāiri nu s'au mai ivit, și au mers de au cātāt unde era catargele, și au aflat acolo acel cal, și scrisōre dīcēnd așa: Noi toți domnii eliniesci, împērații și craii, am socotit cā vom dobāndi cetatea Troadei cu rēboiul și cu sabia, și nu am putut 12 ani, deci acuma ne-au certat Dumneđei nōstri sē nu ne mai batem cu voi, cā nu vom mai dobāndi cetatea Troadei. Deci ne am dus fiesce cale pe la împērația nōstrā, și v'am lāsāt acest semn dela noi, cine va avē sē se mai batā cu Troada, sē vie sē vadā cum ne am nevoit 12 ani, și nimica nu am făcut, deci și acela cine va fi sē se batā cu Troada. Ēr dacă au gāsīt acel cal acolo au dat scire la toți, și au mers cu mic cu mare de l'au vēdūt și s'au mirat mult, ce lucru pōte fi, și s'au sfātuit ce vor face, și unii dīcea sē-l ardā, alții dīcea sē-l arunce în mare, cine cum i se pārea. Ēr dacă au vēdūt și scrisōrea au dīs, cā este adevērat pentru binele cetății. Și au orbit toți ōmenii Troadei, căci era sē se strice Troada, și au luat pe acel cal și l'au băgat în cetate

În fața acēstor lucruri noului episcop îi cade în sarcinā sē urmārēscā cu vie atēțiune, prin tōte mijlōcele ce-i stau la dispoziție cum a putut fi posibil sē lipsēscā după mōrtea episcopului Popasu acel document, care putea fi fōrte de preț, putē fi o dovadă vie, cā Popasu nu a trăit decāt ca sē ridice nēmūl seu, biserica sa, scōlele sale, al căror patron a fost în viață și pe cari le-a iubit atāt de mult și a sacrificat un vēc de om, ca sē le punā în stare bună și corēspondētōre.

Pētra cea mai de preț din cuuuna faptelor mari ce a sēvērșit arhieru Popasu lipsesce.

Îndoit merit va fi pentru urmātorul episcopului Popasu, pentru Preasāntia Sa episcopul Popea, dacă va scī aflā o cale ōre-care ca sē reguleze acēsta afacere, dacă altfelu nu, cel puțin în formā, cum noi archiecesiarii avem un cas analog, ce Preasāntiei Sale îi este fōrte bine cunoscut.

Fii de ai bisericeii, ōmenii cari au trăit în nemijlocita apropiere a rēposatului îi vor scī da māna de ajutoriu și nu ne îndoiim, cā Preasāntia Sa va regulā acēsta cestiune — încāt suntem informați — pentru eparchioții caransebeșeni de un interes deosebit.

Revista politică.

Desbaterile în delegațiuni se urmēzā cu mare activitate și fără a provocā scene furtunōse, precum se credea din partea partidului opozițional. Bugelele ministrului comun de rēboiu s'au votat, și declarațiunile și lāmuriile date din partea acēstui ministru liniștesc mult spiritele dedate a audī numai de înarmāri și alarme rēboinice.

Raportul comisiunei ungare pentru afacerile esterne intenționēzā aceleași vederi, cari s'au exprimat prin rostul monarhului și prin declarațiunile ministrului de externe Kalnoky; și astfelu ne garantēzā cā cel puțin din partea monarhiei nōstre nu se va provocā nici un conflict, până atunci, până cānd interesele nu ne vor fi atācate și vētāmate, ca prin ele sē suferē monarhia atāt în demnitatea ei cāt și în pozițiunea ei de putere mare europēnā.

Lupta între cehii tineri și bētrāni la alegeri s'a terminat încāt-va și activitatea și energia cehilor tineri n'au rēmas fără succes. Cehii bētrāni au suferit mari desastre și e lucru caracteristic, cā însuși conducētorul lor Riger, a scăpat cu o majoritate numai de vre-o cāte va voturi de adversariul seu, un redactor al unei foi ceh.

Cu victoria cehilor tineri sunt puse în perspectivā reforme radicale. Foile cehi fără deose-

și au început a se veselī toți troadenii a māncā și a bē și a se desfātā în tōte părțile fără nici o grigie, ēr dacă s'au cam uitat lucrul, îmbētāndu se ei și adormind toți în tōte părțile, ēr acei ōmeni din cal au eșit afarā și s'au dus la porțile cetății, și prindēnd pe portari le-au tăiat capetele, și au și făcut luminii scāperemintii, și au aprins lumināri pe zidurile cetății, cum le era învēțătura, și au vēdūt ostile elinesti din ostrovul Tinedului, și au grābit cu catargele și au eșit pe uscat, și s'au dus cu toții la porțile cetății fōrte cu liniște, și cealaltii le-au deschis porțile și au intrat în cetate tōtā ōstea eliniescā și au aflat ōmeni adormiți, și au început a tăiā mic și mare, bărbai și mueri, copii și fete, și pruncii de țitā tot supt sabie au pus. Și s'a făcut un chiot și țipet cāt se cutremura pāmēntul, și se audia țipetele până în cēriu, și cura sāngele ōmenilor până în chișit pe porțile cetății și nu au lāsāt elinii nici un suflet viu din ōmenii Troadei. Și au deschis vītierile Troadei, și s'au umplut toți elinii. Ēr dacă a omorit pe toți și au luat tot ce au fost în cetate, au dat foc cetății, și o au ars până în pāmēnt de nu s'a ales nimic de cetatea Troadei cea mare și vestită în tōtā lumea. Cărea era făcută de Tros împērat, feciorul lui Gannimid împērat. Ēr Manileu împērat bărbatul Elenii, căuta pe Elena și puțin au fost sē-și pue capul cāt un pēr de nu l'au omorit troadenii, ce l'au scos 2 boeri ai lui Priam, anume Enea și Antinov, apoi s'au rugat Manileu elinilor de iau ertat, căci ei au gāsīt și pe Elena de li-o au dat

bire de colorit politic aduc artici entusiasmați și provacă pe cehi la lucru și la datorința lor, ca nici când altădată. Celalalt partid, al cehilor bătrâni, care a format majoritatea, scrie „Narodni Lysti“ a fost o legislatură impotentă și nu s'a ocupat cu altceva în dietă decât cu rezolvirea afacerilor administrative, ér cestiunile adevărat naționale au fost trecute cu vederea din partea acestui partid.

În măsura, în care cresc puterile partidului cehilor tineri, crește și conștiința datoriei lui referitoare la importanța cestiunii naționale. Acest partid nu va ignora ajutorul pentru a-și realiza scopurile. Ca și până acum, așa și în viitor, va avea de ideal realizarea marelui program național, va deschide deci de nou luptă pentru independența statului boem între granițele monarhiei austriace, creînd prin această poporului independența politică și economică și mărind influința dietei boeme și eliberându-ne de interesele străinilor.

Dar nu numai înăuntrul Boemiei se vor provoca și produce reforme, ci efectul acestei învingeri se va reflecta și în parlamentul din Viena. Sunt mulți, cari cu drept cuvânt se întreabă, dacă se va mai pute susține guvernul Taaffe, când cehii tineri vor fi reprezentați în acest guvern în număr mai mare ca până acum.

De altcum efectele se ved încă de pe acum. Ministrul de justiție face cunoscut, că studenții de universitate sunt cu totul scutiți de a mai face examen dintr'un obiect în limba germană, precum era us până acum, și această dispoziție a ministrului se comentază ca un act, care desigur trebuia să se întâmple mai târziu.

Organul principelui de Bismarck, care a deschis lupta contra Helveției, acumă tace. Cât timp va tăce însă nu se știe. Împăratul german, în călătoria sa prin Germania de sud și a exprimat de mai multe ori părerea de rău, că între germani și helvețiani, cari au trăit până acum în cele mai bune și intime relațiuni s'a ivit d'odată o certă așa de acută. Germania s'a plâns de mai multe ori asupra poliției helvețiene și planurile ei de a împărți Helveția sunt de mai mult timp concepute.

Influința Rusiei în peninsula balcanică cuprinde teren tot mai larg Sârbătorile din urmă dela Kôsova o dovedesc această cu argumente, cari au deschis ochii guvernelor străine, căci Rusia în urmărirea scopurilor sale nu cruță nimica.

Persiani, reprezentantul guvernului rus la Belgrad, a luat în persoană parte la festivitatea cea mare, în care s'a uns noul rege al Sârbiei și manifestațiunile simpatice, ce i s'au pregătit în tot locul, au aflat un resunet de tot îmbucurătoriu în Rusia și la poporul sârbesc. Insu-și micul rege s'a vădut îndemnat a ridica primul toast în sănătatea țarului rusesc.

Dealtcum țarul nu cruță nici chiar interesele casei sale spre a cuceri cât mai tare orientul și a se depărta de occident.

După cununia marelui principe Petru cu principesa Mihaela de Muntenegru și a marelui principe Pavel cu Alecsandra de Grecia se va logodi marele principe Dimitrie cu princessa Anastasia de Muntenegru; și precum se asigură din Petersburg e dorința țarului, ca fca cea mai mică Iléna de Muntenegru să se mărite după moștenitorul de tron Nicolae. Princessa Iléna e una dintre cele mai rari frumșețe.

În mână. Și i-au scos din Troada, cu femeile și cu avuțiile lor, și s'au dus acei doi boieri în țara francă.

Acolo au viut a perî și Priam, ei l'au scos un fecior al lui anume Enei, ridicându-l pe umerile sale. Ér Parij rău au perit de elinii. Ér Manileu împărat și au luat pe Elena împăretăsa sa cu atâta sânge vârsat, și s'au dus éra-și la țara lui cu densa. Vedeti ce au făcut spurcata Elena cu Parij. Acestea agonisesc dragostile, ales ale muerii cu bărbat, și cu împărat ca aceea. Éta ce cînste au adus Parij lui Priam împărat. Că s'au osândit Parij pentru cînstea ce au avut în casa lui Manileu. Căci el a făcut strâmbătate, ei după fapta sa i s'a plătit, perind întunerece de viteji pentru o curvă. Deci toți craii cari au îndemnat să strice Troada, toți au murit rău și cu osândă, pentru stricăciunea vestitei cetăți a Troadei.

Anul 1748. Dechem. 8 zile.

Sfârșitul istoriei Cetății Troadei.

De stricarea Troadei ce am scris,
De Sivilla Eritreia s'au dis:
Cu mult mai înainte ea fiind,
În zilele lui Gedeon trăind:
Cărea și altele a prorocit,
Și această vedem că s'au plinit:
Și a lui Christos în trup venire,
Cea pentru a lumii mântuire.
Chiar de densa fiind grăită,
Și acum noi o vedem plinită.

Acésta am scris Eu nevrednicul Voileanul Mateiu gramaticul: — 1748.

Cronică din Zarand.

Zarand, 18 Iunie 1889.

Reuniunea învățătorilor din protopresbiteratul Zarand. — Esamenale în școlile populare din Zarand. — Esundarea Crișului alb; și încă ceva.

La 10 și 11 Iunie s'a ținut în Brad a doua adunare generală a învățătorilor români din protopresbiteratul Zarand. Adunarea despărțământului astădată a fost binișor cercetată din partea învățătorilor, semn că e bine să abieciun nepăsarea, unde dăm de ea.

Omenii cetind prin diare, ce opinione se formăză despre ei, încep a și mai trage sēma cu sine. Dintre directorii scolari sēu alți inteligenți nemembrii nu am observat pe nime. Se vede, că e de ajuns, dacă cine-va pōrtă numele de director scolaru ca un titlu, fără de a se mai interesă și de ale școlei.

O dic această despre cei ce pot să cerceteze adunările reuniunilor fără de a avea vre-o pedecă, ca rea să-i pōtă scusă.

Notez din viața acestui despărțământ cevași, ce cred a fi mai de interes. În decursul anului s'au ținut două adunări. Prima la 14 și 15 Aprile a. c. slab cercetată, și cea de acum binișor cercetată.

Despărțământul are 41 membrii ordinari — toți învățători — și 5 membrii extraordinari.

Biblioteca despărțământului constă din 163 opuri în 169 volume în preț de 156 fl.; în anul curent crescământul a fost 27 opuri. Precum în trecut, astfel și în prezent s'au procurat din literatura română opuri, cari privesc mai de aproape pe învățători, și sunt de valoare necontestabilă.

Cassa despărțământului e 387 fl 91 cr. cea mai mare parte sunt însă restanțe de tacse la membrii; abia la 30 fl. sunt bani gata.

Când se vor încassă aceste restanțe de tacse este cu greu a prevedé, fiind-că tōte măsurile luate până acum nu au avut rezultatul dorit.

Este o pată neagră pe unii — cei mai mulți — învățători, că nu și solvesc regulat tacsele, ce de bună voie și le-au impus prin statute. O dic această nu numai despre restanțierii din tractul Zarand. Era pōte cu mult mai bine să nu ne fi impus tacse, dacă nu le plătim regulat de bunăvoie.

Și apoi un florin anual, totuși nu e o tacsă, ce se nu se pōtă solvi de fie care învățătoriu.

Din biblioteca despărțământului din 41 membrii ordinari abia jumătate au scos cărți spre citire, éra restul nu au scos de loc. Cu ce s'au ocupat acei omeni în orele libere, ce au cetit? Răspunsul e cu greu.

Consecuența ar fi, că acei învățători, cari afară de Abecdar și cărțile de școle nu mai cetesc nimic, nu mai pot fi în curent cu spiritul timpului.

În adunări s'au cetit unele disertațiuni și s'au ținut mai multe prelegeri practice.

Trebue să observ, că prelegerile practice cu forțe puține excepțiuni lasă, și au lăsat mult de dorit. Chiar învățători, cari de 2—3 ani au eșit din institut nu și-au dat destulă diligență, ca prelegerea să o țină, și să și-o pregătască după tōte regulile metodice.

Până când un învățătoriu nu și a făcut un anu mit plan de lecțiune, și după acela să se prepareze, până atunci o prelegere bună practică este imposibilă.

Ce e drept, lucrul e cam greu, dar trebue să ne dedăm a pași în adunările nōstre învățătoresci cu adevărate lecțiuni practice, cari să se pōtă publică și în diare. Ar fi bine, dacă în institutele nōstre ar face tinerii nostri prelegeri practice în scris din tōte obiectele de învățământ ale școlei populare. Nu numai teorii frumoșe să aducă tinerii nostri, dar și cunoștințe practice din obiectele de învățământ.

Pe partea practică a învățământului ar trebui să se pună mai mult pond.

A petrece o oră pe săptămână în școla de model, este prea puțin, ca să ne putem câștigă cunoștințe practice. Am făcut această mică digresiune, căci am observat, că dintre învățătorii, cari au preles, au preles cum a dat Dumnezeu, fără de rost și capăt.

În fine mai amintesc constituirea despărțământului, făcută pe o nouă perioadă de trei ani. Președinte a fost ales: Vasiliu R. Damian, protopresbiter, v.-preș. I. German; secretariu I. Bogdan; cassariu R. Jurca; bibliotecariu P. Rimbaș; membrii în comitet: Al. Draia și Avram Glava.

Esamenale în școlile tractuale începute la 14 Maiu s'au finit la 18 Iunie cu esamenul dela școla populară din Brad.

Resultatul esamenelor în general e: „suficient“.

Cele mai bune osamene au fost ale învățătorilor Al. Draia din Criscior și Avram Glava din Șesuri.

Cu durere trebue să constat, că în cele mai multe locuri chiar și unde avem învățători cu calificățiune, scrisul, computul, gimnastica și cantul, (cu deosebire posibile naționale) sunt foarte neglese. Amintesc d. e. comuna Cebea, Luncoiul etc. unde

învățătorii sunt cu calificățiune, și au fost în institutul Andreian între pedagogii de frunte.

Va se dică, nu se pune pond pe aceea, că ce au mai mare lipsă elevii. Grădinile de pomări pe ici pe colea arată progres.

Directorii scolari — cu puține excepțiuni au arcatat forțe rău școlile — alții tot anul nu au intrat de loc în școle.

Apoi să nu te miri, că acolo progres nu e ca în palmă. Absențiile sunt cu miile, — dar nu au fost nime pedepsit.

La 17 Iunie, Sâmbătă, în urma unei ploii, le- vērātă ruptură de nor, Crișul alb a esundat.

Recolta de pe ambii tērmi ai Crișului e egal nimicită. Grăul, erburile au fost tōte noroite, cucuruzul a fost spălat. Daunele se ridică la sute de mii de floreni. Esundarea a durat tōtă ziua.

Prin grădini și curți abia acum se scurge apa.

La 18 Iunie pe calea licițațiunei s'a dat în întreprindere transformarea edificiului gimnasial din Brad. Minus oferenții au fost nesce zidari români din Alba-Iulia cari au mai lucrat în acest an în Brad. — Transformarea va costa 3819 fl. cu totul.

La 26 Iunie v. se vor începe esamenale la gimnasii. Îndată după finirea esamenelor la 29 Iunie se vor începe transformările la gimnasiu.

Correspondența

Interesul pedagogic, ca cel mai deapropie scop al învățământului educativ.

(Urmare).

Din cauzele amintite cu drept cuvânt pretinde pedagogia științifică, ca învățătoriu să caute cu deosebită atenție a încungiuță totul, ce pōte stîrni ore-care disgust în decursul învățământului, nîsînd într'acolo, ca elevul să învețe cu plăcere, din un sentiment de bucurie, nu însă rătat: elevul să fie deprins a lucră vesel și cu intimă mîmire. Căci cine nu învață din asemenea stimul, acela în ci nu va pētrunde în esența lucrurilor. Spre scopul acesta ori-ce mecanism trebue delăturat din învățământ. Nu se să nu învețe elevul ce nu pricepe, cu atât mai puțin în siluire. Pentru deșteptarea interesului nemijlocit, care să-l pună pe elev în poziție de a lucră vesel și din mulțămire pentru sine, se recomandă următoarea procedere. La ori-care obiect de învățământ e de a se face începutul cu elementele fundamentale. Până n'a tractat învățătoriu cu elevii sei aceste elemente într'un mod cât se pōte de exact, până atunci să nu facă nici un pas înainte, pentru-că numai în condițiunea această ne este asigurat scopul. Întău să fie asigurată casa solidă, pe care înaintînd mereu, să putem incopciă tōte lucrurile nōue de cele cunoscute; căci e absolut imposibil a clădi ceva în lipsa unei base solide. Cine ar dori să clădescă o zidire și n'ar începe cu fundamentul ei cu coparișul, ar comite unul dintre cele mai nesocotite acte.

Pentru ajungerea scopului nostru cel dintău lucră ca materialul învățământului din bună vreme se fie pregătit, bine prelucrat, ușor de cuprins, adevăat acomodat gradului de dezvoltare intelectuală a elevului. Și nu numai atât. Se mai cere adevăat, ca nu numai postulatele psihologice, dar și cele etice, în deosebi acum la punerea bazei să fie deplin considerate. La această pretenție ne îndreptătescopotul, că la tot individul primele impresiuni rămân pentru întreaga viață neșterse din sufletul lui.

După această să se țină în vedere în tōte ordinele naturală. Prin urmare și în predarea învățământului să se puercede mai regulat — dice Gräfe — care tractéază lucrăle într'o ordine adecuată firei lor, analizându-le astfel, ca să pōtă înaintă dela simplu la complicat, dela ușor la greu, îngringînd pelângă aceea, ca între diferitele momente să uratic se să aducă o intimă legătură. Materialul învățământului e forțe bogat. Din acesta însă, să se caute un punct care mai de aproape corespunde vieții sufletesci a elevului și relațiunilor lui; pentru-că numai astfel se pōte crea interesare din partea lui, adevăat la idei aperceptive. Și ad în vedere educațiunea națională, acest punct de mîmire să și aibă rădăcinile sale în însăși viața poporului, din care face parte elevul, cu care cu încetul tōte fricelele în învățământului să fie aduse în legătură. Astfeliu materialul de învățământ, ce e de predat să fie analizat, împărțit în părți metodice într'u tōte amăsorat cerințelor psihologice. Aceste părțile una după alta să le prelucere învățătoriu dimpreună cu elevii sei cu precisiune, într'un șir consecutiv fără intreruperi sau sărituri, căci în natura non datur saltus. Și ce e mai însemnat, părțilele analizate să pōtă fi în nou incopciabile în ordine naturală, ca tot atâte zăle ale unui lanț, cari zale și de sine forméază un mic întreg, forméază însă parte și din complexul întregului.

În înțelesul acestora dibăcia învățătorului zace în împregiurarea, dacă știe să producă legăturile corespunzătoare între părțilele materialului prelucrat, ceea-ce în deosebi se manifestă prin faptul, dacă părțile, în a căror esență a răbătut elevul, conțin ceva nou din cele următoare. Încomindu-se astfeliu învățământul, elevul devine în stare a lă, sau cel puțin a presupune ce pōte urmă mai departe. Cu un cuvânt — după cum dice Comenius — lucrurile dej învățate să servescă drept făclii pentru cele următoare. Pe

*) H. Gräfe „Allgemeine Pädagogik“. II. p. 193.

basa acestei purcederi nimic nu va păre cu totul străin sau necunoscut înaintea elevului. Serile de gândiri, formate în chipul acesta, sunt cele mai favorabile, cele mai acomodate pentru deșteptarea *interesului* nemijlocit și pentru conservarea energiei lui. Ce e prea complicat, sau cu totul necunoscut, e deci de înecungiat. Pentru aceste trebuie pregătiri, adică trebuie înzestrat spiritul elevului cu idei apercetive, ca să nu apară absolut străine, căci viața de toate zilele ne dovedește, că nu ne atrag interesarea lucrurilor, ce ne sunt cu totul necunoscute. Numai ceea-ce ne este baremi în parte cunoscut ne *interesază*. *Ignoti nulla cupido*. Prelângă aceste învățături are să țină sēma de o sistematică arangiere între diferitele lucruri și după specii și după genuri. La acesta va ajunge pe calea abstracțiunii în mod inductiv, se înțelege tot prin lucrarea proprie a elevilor sei. Din acesta arangiere cunoscințele se fie între sine avasate unele la altele, unele se presupună pe celelalte, adică reciproc se se aștepte unele pe altele. Dela acesta atērnă în mare parte vioiciunea *interesului*. Va să di ă din anumite momente ale predării învățătorului, învățacelul prin puterile sale proprii se fie în stare a află ce pōte fi sfēșitul. Adecă pe basa cugetărilor proprii se pōtă ajunge, elevul la conclusiuni. Prin acesta am pus elevul în posiție, ca însuși se începă a judecă și a combină. Rola principală o duce firesce fantasia, ba se pōte dice, că aici aceea are deplină libertate. Dar libertatea ei are se fie regulată prin judecată, la din contra pōte deveni periculoasă pentru conservarea liniștei *interesului*. Prin combinațiuni ne este dat a ageri judecata elevului, al deprinde la activitate proprie, al face productiv și independent. In asemenea dispoziție spiritul lui totdeauna va fi vioiu și dispus spre lucrare, în a cărei rezultate — la început fie cât de modeste — află o deosebită bucurie, o mulțămire, o intimă satisfacere, care mereu îl stimulează a continuă cu lucrările sale. Prin acesta am ajuns cel mai strălucit punct al educațiunei, cea mai binecuvântată isbândă. Căci în adevēr puterea educațiunei în aceea se manifestă, dacă învățătorul prin purcederea sa a adus elevul să-și afle mulțămire și plăcere în studiu și în cele studiate. Acesta însă nu se va putē ajunge lăsând spiritul elevului în lenevire, într'o stare pasivă, încât el să n'aibă necesitate de nici o lucrare, când e vorba să cuprindă ceva: cunoscințele câștigate în asemenea mod, n'au nici o influință educativă. Tocmai în acesta zace diferența între învățământul educativ de astăzi și între *dogmatismul* din trecut. Până când cest din urmă pironia spiritul elevului de autorități străine, impunēdu-i principii și lucruri deja terminate, *învățământul educativ* prin deșteptarea *intelusului* deprinde elevul la activitate proprie, la gândiri de sine stătătoare, făcēdu-l pe calea acesta productiv și independent. Din acest motiv trebuie de cu bun timp făcut, ca elevul total să-și câștige cu ajutorul combinărilor sale, cu ajutorul activității sale proprii. Căci ceea-ce nu-și câștigă el însuși, nici odată n'are să-i fie adevērată proprietate. Er dacă învățătorul va substitui pe elev în lucrările lui, prin aceea va ajunge tristul rezultat, că el nu-și va mai consideră puterile sale și va deveni pentru vecie robul opiniunilor altora. Și e ușor de înțeles, ce nefericit trebuie să se simtă în viață, un om atât de neajutorit. Nu cu ușurință începe omul a cugetă, și a judecă — observă Rousseau — dar dacă odată a început, nici nu mai încetă. Cine s'a deprins odată cu gândirea, acela mereu se va gândi, căci spiritul pornit o dată în acesta direcțiune nu mai află linisce *)

(Va urma.)

Varietăți.

*) (Dar preafnalt.) Majestatea Sa ces și reg. apostolică s'a îndurat preagratios a dăruî comunei noastre bisericesci din Făgăraș 200 fl. ajutoriu pentru repararea bisericei.

*) (Personal.) După cum suntem informați, Preasânția Sa noul episcop al Caransebeșului dl N. Popea, va plecā de aici Joi sēra la Arad, ēr de acolo va călătorî probabil împreună cu P. Sa dl episcop Ioan Mețianu la Caransebeș pentru de a fi Duminecă instalat în scaunul episcopesc. Sperăm, că prin vre-un amic al fōiei nōtre vom fi puși în posițiune a dā amēnunte despre festivitatea instalării.

— Referitoriu la instalare cetim în „Fōia arhidieceșană”: Programa festivităților, ce se vor arangia cu ocasiunea venirei în diecesă și a intronizațiunei a Preasânției Sale dlui episcop Nicolae Popea nu este încă definitiv statorită în detaluri. În general însă putem comunica, că Preasânția Sa va fi intimpinat Sâmbătă în 1/13 Iuliu la 2 ore d. a. la gara din Caransebeș din partea consistoriului și a altor corporațiuni și deputațiuni cu solemnitate. După sosire Preasânția Sa va fi condus la biserica catedrală, în care va asistă la rugăciunile de sēră. Tot Sâmbătă sēra va fi și conductul de făclii cu cuvēntări și cântări din partea reuniunilor de cântări din loc. Duminecă dimineța la 9 ore va fi instalarea în biserica catedrală, la care Preasânțitul episcop va fi condus cu litie. După instalare și serviciul divin vor avē loc recepțiunile corporațiunilor și deputațiunilor în reședința episcopescă. La 3 ore prânțul de gală.

*) Rousseau I. I. „Emil” pag. 281.

*) (Banchet.) Preasânția Sa dl episcop al Caransebeșului Nicolae Popea din incidentul despărțirii sale de arhidieceșă, Duminecă a dat un festiv banchet în pavilionul din grădina „Hermann”, la care în frunte cu Escelenția Sa I. P. S. D. arhidieșcop și metropolit a fost invitați toți membrii gremiului consistorial, profesorii seminariali, membrii comisiunei administrative a fundațiunei Șaguna, membrii comisiunei tipografiei arhidieceșane și parohii din loc.

Banchetul s'a început la 2 ore, și a fost prezenți până la 35—40 persoane, mai mulți dintre cei invitați chiar și din comunele învecinate. Se înțelege de sine, că la rēndul seu n'au lipsit nici toastele. Primul toast l'a ridicat Escel. Sa I. P. S. D. arhidieșcop și metropolit pentru Majestatea Sa și Inalta Casa Domnitōre, accentuând nemărginita bunătate și îngrijire a Majestații Sale pentru biserica nōstră preste tot și în special, că s'a îndurat Preagratios a dā Inalta Sa întărire votului sinodului eparchial din Caransebeș prin aprobarea alegerii Preasânției Sale dlui episcop N. Popea, la care au urmat entusiasmte și repetite urări de „Să trăeșcă.” Preasânția Sa dl episcop Popea, în cuvinte pline de emoțiune a accentuat bunăvoința, abnegațiunea și distinsul tact ce a documentat Escel. Sa la îndeplinirea scaunului episcopesc vēduvit, pentru care „și esprimă ferbintea Sa mulțămită, i doresce ca să trăeșcă încă mulți fericiti ani spre binele bisericei și națiunei nōstre, la ceea-ce de asemenea a urmat întreite și entusiasmte urări de „Se trăeșcă.” Dl L. Simōnescu, secretariu al consistoriului metropolitan, totodată și membru al sinodului eparchial din Caransebeș, accentuând grēua sarcină ce-l așteptă pe noul episcop în eparchia cea mai tineră din provincia nōstră metropolitană, unde totul se află în desvoltare, îi urează noului episcop succese splendide, la ce de asemenea a urmat entusiasmte urări de „Să trăeșcă.” Preasânția Sa dl episcop Popea și a ridicat apoi pocul pentru consistoriul arhidieceșan, în sinul căruia a lucrat mai bize de 30 de ani, precum și pentru corpul profesoral al seminariului arhidieceșan, la care a rēspuns P. O. D. asesor cons. Z. Boiu, ca cel mai batrēn ases. consistorial și P. O. D. prof. sem. Ioan Popescu, accentuând procedura plină de armonie a sinodului eparchial din Caransebeș, distinsul tact al Escel. Sale și conlucrarea binevoitōre a Preasânției Sale dlui episcop al Aradului Ioan Mețian.

Preasânția Sa dl episcop Popea toastă apoi pentru comisiunile administrative a fundațiunei „Șaguna” și a tipografiei arhidieceșane, la care a rēspuns în numele comisiunei fund. „Șaguna” dl avocat Stefan Pēcuarariu, ēr în numele comisiunei tipografiei arhidieceșane dl avocat și fisc. cons. Ioan de Preda. A mai vorbit apoi în numele corpului profesoral dl prof. sem. I. Ghibu, pâr. I. Bobeș din Boița și I. Cloaje tot de acolo, pentru noul episcop, ēr dl protopretore și asesor consistorial onorariu Liviu de Leményi în termeni aleși a accentuat, că Preasânția Sa în decurs de un lung șir de ani ca un factor principal al arhidieceșei nōstre, mai ales de când în fruntea bisericei nōstre se află Escel. Sa Prealuminatul Domn arhidieșcop și metropolit a avut fericita ocașiune a esperiā, cum Escelenția Sa în spiritul constituțiunei bisericei nōstre a băgat viață adevērăat constituțională în tōte instituțiunile nōstre bisericesci, și cum scie a le conduce acelea cu un deosebit tact și cu deosebită înțelepciune, are deci firma speranță, că pe acesta cale va urmā și Preasânția Sa în nōua sa chemare. — După ce Preasânția Sa se mai adresā cu câteva cuvinte de adio cătrā ce-i prezenți, banchetul sub impresiunile cele mai plăcute se terminā pe la 6 ore p. m.

*) (Denumire.) Notariul dela tribunalul din Brașov dl Petru Ungur a fost denumit de subjude cercual tot acolo.

*) Esamelele de maturitate la gimnasiul nostru din Brașov, s'a ținut sub presiul Preacuv. Sale dlui archim. și vicariu archiep. Dr. Il. Pușcariu la 22 și 23 a. l. c. Resultatul e: 3, cu „dintre 18 elevi admiși a reușit cu „fōrte bine” 3, cu „bine” 5, și maturi 6, ēr 2 au fost respinși din un studiu și 2 din tōte studiile.

⊕*) (Procesul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Joi în 4 a l. c. n. s'a început pertractarea procesului dlui Dr. V. Lucaciu înaintea tribunalului reg. din Sătmar, ce i s'a fost intentat pentru agitare. Populațiunea din jur arată un deosebit interes față de acest proces, atât inteligința cât și poporul. În ziua dintāiu a fost preste 500 ascultători. Atāt acusatul cât și martori romāni toți a stărut se fie ascultați în limba română. Apērētoriul acusatului e dl adv. I. Coroiān. Agitațiunea între unguri e mare. Resultatul procesului încă nu se scie.

*) (Cas de mōrte.) Joi în 22 a l. c. a început din viață în etate de 77 ani comerciantul din Brașov Ioan A. Navrea, fost episcop al bisericei sf. Nicolae, fost membru în delegațiunile scolare și

eforie, membru fundator și ordinaru al mai multor societăți romāne. Fie-i țērina ușorā și memoria binecuvēntată.

*) Producțiunea arangiată de reuniunea de cântări „Typografia” a dovedit și de astădată interesul cel viu, ce l desvōltă membrii acestei reuniuni pentru propășirea ei. Corurile au esecutat punctele programului cu mare esactitate, ēr capela orașului a fost și acum la locul seu. Jocul a continuat cu mare însufleșire până în dīorie zilei.

*) (Rēscumpērarea regaliilor.) În urma unui ordin al ministrului de finanță reg. ung. sunt provocați serios toți proprietarii de regale a-și anunța negreșit pretensiunile de despăgubire până la 31 Iuliu 1889, spre a se putē improtocolā cât mai îngrabă în conspectele inspectorilor de dare. Ori-ce încercări, ce se vor face mai târziu, nu se vor luā în considerare.

*) (Conversiunea rusēscă.) Foile berlineze au publicat prospectele pentru conversiunea rusēscă de aprōpe trei sute miliōne de marce. Cassele, cari s'au angagiat sunt din Berlin și Frankfurt; nu se scie însă, dacă Rusia va putē duce în îndeplinire și acesta operațiune, în urma raporturilor încordate din timpul din urmă.

*) (O promisiune ținută.) Comitele suprem al comitatului Pojon, cont Zichy a promis la instalarea sa de comite, că va apērā și va scī respectā drepturile tuturor. Mai zilele trecute în ședința representațiunei comunale Pojon a declarat comitele în limba germană, că recunōște dreptul legitim al acestei limbi, și fiind că partea cea mai mare a membrilor vorbesc limba germană, el se va folosi de această limbă și va luā chiar conclusele mai însemnate în limba germană. — Spre orientarea celor ce-și prăpădesc banii pentru scopurile Kulturregletului!

*) (Epitaful unui orologier.) Etā un epitaf compus după dorința unui orologier la mōrtea sa: Aci zace într'o posiție orisontală corpul orologierului N..... Onōrea fū resortul real al vieții sale și prudenta regulatoriul faptelor lui. Miscările sale fură totdeauna mēsurate, și temerea de D-șeu și iubirea de aprōpelui fură neincetāt cheia conduitei sale. El își împārția atāt de bine timpul, în cât orele pentru dēnsul se strecurau într'o sferă de plăcere și de mulțămiri, până când lanțul zilelor sale se sfērși la 70 de ani. El se duce cu speranța, că se va înfătoșā curățit de ori ce imperfecțiune înaintea marelui orologier al „Universului”.

Bibliografie.

A apărut: „Isvor de bunăstare” sau mai multe sute de îndreptări și povești scurte și practice din economia de casă, grădinărit, igienă, economia de câmp și de vite, viierit, conservarea vinului și vinuri de pōme, pomărit, albinărit și alte multe tere de deprinderi întocmit de Grigorie Sima. Prețul: 1 fl. v. a sau 2 lei 50 bani.

Cartea, legată lucsuos, e depusă spre vēndare la W. Krafft librariu în Sibiu.

Posta redacțiunei.

Dlul I. N. în Deliblat Favoruri la abonament pōte se dee numai comisiunea administrativă a tipografiei.

MONITOR.

25

Calendariul săptămânii

2 — 8 Iuliu

2 Duminecă: Punerea cinstului vēmēt al Născătōrei de Dumneșeu în sântul sicriu, în zilele împērātului Leon cel mare, Iuvenaliu, Coint. 3 Luni: Iachint, Anatoliu, Marcu, și Mochian. 4 Marți: Andreiu Ierusalimēnul, Marta, Teodor, Teodot, Donat, Chiprila, Aroa, Lucia, Asclipia, Teofil, Menig. 5 Mercuri: Atanasiu din Aton, Lampadiu, Vasiliu, Ciprian (noul.) 6 Joi: Sisoe cel mare, Lucia, Rics, Astie, Archip, Filimon, Apoloniu, Alecsandriun, Epimach, Onisim. 7 Vineri: Toma, cel din Maleiu, Acachiu, Chiriaca, Peregrin, Lucian, Pombiu, Isichiu, Papiu, Satornin, German, Eustatiu, Policarp (noul), Evangel. 8 Sâmbătă: Procopiu, Teodosia, Antioch, Nicostrat, Avda, Teofil, Anastasiu.

Rituale bisericesci.

Duminecă din 2 Iuliu, a V-a după Rusalii. Octoich și Mineiu. La Utreniā Evangelia Invierii 5. Tonul 4.

Loterie.

Sâmbătă în 6 Iuliu 1889.

Timișōra:	44	50	55	80	88
Viena:	32	66	27	58	75

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Iuliu 1889

	Viena	B-pestu
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	95.20
Galbin	5.64	5.60
Napoleon	9.45	9.42
100 marce nemșeci	58.27½	58.10
London pe (poliță de trei luni)	119.20	119.10

Nr. 359

[89] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos însemnate, aparținătoare protopresbiteratului gr. or. al Mercurei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” și anume:

1. In Rod, postul prim, cu salariu de 300 fl.
2. In Apoldul superior, un post cu salariu de 250 fl. și prospect de ameliorare, cuartir liber în edificiul scôlei și 5 stângini de lemne de foc din care e a se încălzi și scôla.

Dela concurenți se cere a ținea strană regulat în dumineci și sêrbători.

3 In Poiană, postul al patru-lea cu salariu de 300 fl.

Cei ce reflecteză la vre unul din aceste posturi au a-și așterne petițiunile de concurs, instruite conform legilor în vigôre, subsemnatului oficiu ppopesc, până la terminul mai sus arêtat.

Mercurea, la 6 Iunie, 1889.

Oficiul ppresbiterat al tractului Mercurei în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Ioan Droc,
protopresbiter.

Sz. 2407 polg.

[91] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék köz-hirrê teszi, hogy Koch Ede mikeszászi lakôs által beadott kereset folytán Lunka köz-ség italmêresi jogának arányosítása megenghetôsége, és az aránykulcs megállapítása fêjetti tárgyalás határidejêûl **1889 évi augusztus hó 12 napjának d. e. 9**

orája Lunka közsêg házához kitûzetik, mikorra az ôsszes érdekeltek a birt. rend. utasítás 15 §-ra való figyelmeztetessel azzal idêztetnek meg, hogy a keresetet Lunka elôljâróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknel a hivatalos ôrak alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi június hó 11-én tartott üléseébôl.

Ince Domokos,
k. elnök

V. Jakab,
jegyzô.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espozitiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espozitiunii.

In Budapesta, strada Váci, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru ajustarea bisericilor și capelelor pentru prejurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii felon și altele după ritul greco-oriental

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pom-pieri, copii de școală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormântare.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur argint și mătăsă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătăsă.

Dantele bisericesci. Învêlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adevêri prin mai multe sute de epistole de recunoștință.

Cataloge de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte sfêșnice pentru altariu și de părete, candelê. Iconostase, chipuri pentru frontariu. În-mormântarea Domnului, etc. etc.

Wien, im Stadtbezirke Wieden.

Hauptstrasse Nr. 7.

Hôtel „Goldenes Lamm“.

Conform listelor oficiose ale strêinilor unul dintre cele mai căutate hoteluri.

Cel mai apropiat hotel de operă și Kärntnerring situat în părțile cele mai frumoșe, mai cercetate, și unde se află tot felul de lucruri mai interesante și mai demne de admirat.

Odaia dela 1 fl. în sus, și apartamente confortabile pentru familii.

Curățenie esemplară. — Preste 100 de odăi pentru strêini.

Tarifele odăilor împrimate și afișate la fie-care odaie.

Restaurațiune bună, recunoscută.

Pe drumul stațiunii de sud și centrale a călei ferate de stat.

Trăsuri cu cai și omnibuse în toate direcțiunile Vienei, precum și pentru gară și alte localități în provincie.

J. Kührer,
proprietariu.

[91] 1—14

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predeal					Predeal—Budapesta					Budapesta—Arad—Teiuș				Teiuș—Arad—Budapesta				Copșa mică—Sibiu						
	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren omnibus	Tren micst.		Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren micst.	Tren omnibus		Tren omnibus	Tren de per-sone	Tren de per-sone		Tren micst.	Tren de per-sone	Tren micst.		Copșa mică	—	2.05	4.35		
Viena	11.—	8.—	—	—	București	—	4.40	7.30	*)	Viena	—	11.—	3.40	Teiuș	11.24	3.—	1.42	Șeica mare	—	2.38	5.05			
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10	Predeal	—	9.12	1.14	5.03	Budapesta	—	7.40	9.30	Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32	Lómnăș	—	3.22	5.46			
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28	Timiș	—	9.41	1.45	6.22	Szolnok	—	10.42	12.38	Vințul de jos	12.30	4.10	—	Ocna	8.—	3.46	6.17			
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38	Brașov	—	10.17	2.32	7.23	—	—	3.53	5.36	Șibot	1.01	4.43	—	Sibiu	8.35	4.18	6.40			
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51	Feldioara	4.54	—	7.07	—	Arad	2.17	4.29	6.06	Orăștia	1.32	5.13	—	Sibiu — Copșa mică						
Várad-Velence	—	7.11	9.18	2.11	Apăfa	5.37	—	7.44	—	Glogovaț	2.37	4.41	6.18	Simeria (Piski)	2.03	5.47	—	Sibiu	2.30	9.10	9.50			
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.27	2.19	Agostonfalva	6.15	—	8.09	—	Györök	3.37	5.35	6.43	Deva	2.52	6.27	—	Ocna	3.04	9.37	10.14			
Mező-Telegd	—	7.41	10.21	2.55	Homorod	6.43	—	8.29	—	Pauliș	4.05	5.17	6.55	Branicica	3.23	6.54	—	Lómnăș	—	10.05	10.40			
Rév	—	8.16	11.38	3.38	Hașfalău	7.31	—	9.07	—	Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14	Ilia	3.55	7.20	—	Șeica mare	—	10.40	11.10			
Bratca	—	—	12.16	4.01	Sighișoara	9.33	—	10.20	—	Conop	—	6.05	7.46	Gurasada	4.08	7.32	—	Copșa mică	—	11.09	11.35			
Bucia	—	—	12.54	4.23	Elisabetopol	10.02	—	11.09	—	Bêrzava	—	6.23	7.57	Zam	4.44	8.03	—	Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.						
Ciucia	—	9.05	1.57	4.49	Mediaș	11.04	—	11.35	—	Soborșin	—	7.20	8.42	Soborșin	5.30	8.33	—	Cucerdea	3.05	10.20	3.25			
B. Huedin	—	9.35	3.11	5.31	Copșa mică	11.24	—	11.19	—	Zam	—	7.55	9.11	Bêrzava	6.27	9.27	—	Chetă	3.35	10.50	3.58			
Stana	—	—	3.40	5.40	Micăsasa	11.39	—	11.59	—	Gurasada	—	8.26	9.39	Conop	6.47	9.46	—	Ludoș	3.51	11.11	4.15			
Aghireș	—	—	4.15	6.12	Blăș	11.57	—	12.15	—	Ilia	—	8.47	9.55	Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35	M. Bogat	4.06	11.20	4.41			
Ghirbou	—	—	4.36	6.24	Crăciunel	12.30	—	12.43	—	Branicica	—	9.11	10.13	Pauliș	7.43	10.34	6.01	Cipeu-Iernut	4.43	11.57	5.28			
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.38	Teiuș	12.45	—	12.55	—	Deva	—	9.42	10.37	Glogovaț	7.59	10.50	6.44	Kerelô-Sz.-Pál	4.58	12.12	5.44			
Cluș	11.02	—	—	7.15	Aiud	1.13	—	2.11	—	Simeria (Piski)	—	9.59	10.53	—	8.28	11.16	7.25	Nireșteu	5.21	12.36	6.08			
Apahida	11.23	—	—	7.48	Vințul de sus	2.18	—	2.33	—	Orăștia	—	11.—	11.39	Arad	8.42	11.30	7.44	Oșorheiu	5.40	12.55	6.27			
Ghiris	12.44	—	—	9.13	Uioara	2.48	—	2.40	—	Șibot	—	11.29	12.01	Szolnok	9.20	12.05	—	Reghinul-săs.	6.—	4.58	—			
Cucerdea	1.27	—	—	10.04	Cucerdea	2.56	—	2.46	—	Vințul de jos	—	12.02	12.29	Budapesta	2.21	5.10	—	Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea						
Uioara	1.34	—	—	10.12	Ghiris	3.14	—	3.27	—	Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45	Viena	6.—	8.15	—	Reghinul-săs.	7.35	7.—	—			
Vințul de sus	1.42	—	—	10.19	Apahida	4.01	—	3.27	—	Teiuș	9.54	1.06	1.24	—	1.40	6.05	—							
Aiud	2.07	—	—	10.45	Cluș	5.56	5.32	—	8.—	Simeria (Piski) — Petroșeni				Arad — Timișoara				Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea						
Teiuș	2.26	—	—	11.34	Nadișul ung.	6.45	—	—	8.36									Reghinul-săs.	—	8.25	8.—			
Crăciunel	3.11	—	—	12.11	Ghirbou	7.06	—	—	9.02									Oșorheiu	6.45	10.—	9.49			
Blăș	3.24	—	—	12.29	Aghireș	7.22	—	—	9.02									Nireșteu	7.05	12.35	10.39			
Micăsasa	3.54	—	—	1.10	Stana	7.37	6.11	—	9.32									Kerelô-Sz.-Pál	7.28	12.58	11.02			
Copșa mică	4.09	—	—	1.30	B. Huedin	8.03	—	—	10.11	Simeria	6.47	11.54	Arad	6.12	4.12	4.12	4.12	Cipeu-Iernut	7.50	1.19	11.23			
Mediaș	4.39	—	—	2.14	B. Huedin	8.24	6.43	—	10.51	Streiu	7.40	12.37	Aradul-nou	6.36	4.38	4.38	4.38	M. Bogat	8.23	1.49	11.53			
Elisabetopol	5.11	—	—	2.54	Ciucia	9.04	7.12	—	12.16	Hațeg	8.51	1.28	Németh-Ságh	7.01	5.01	5.01	5.01	Ludoș	8.31	2.02	12.06			
Sighișoara	5.45	—	—	3.35	Bucia	9.04	7.12	—	12.50	Pui	10.02	2.23	Vinga	7.30	5.29	5.29	5.29	Chetă	9.12	2.18	12.22			
Hașfalău	6.12	—	—	4.07	Bratca	9.37	—	—	1.19	Crivadia	11.02	3.11	Merczifalva	7.55	5.47	5.47	5.47	Cucerdea	9.44	2.46	12.50			
Homorod	7.32	—	—	5.54	Rév	9.55	7.51	—	2.—	Banița	11.50	3.53	Timișoara	8.13	6.04	6.04	6.04	Simeria (Piski) — Hunedóra						
Agostonfalva	8.17	—	—	6.39	Mező-Telegd	10.20	8.17	—	3.04	Petroșeni	12.30	4.25	—	—	9.04	6.50	—	Simeria (Piski)	—	2.18	—			
Várad-Velence	8.37	—	—	7.13	Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36	Streiu	10.17	5.12	—	—	6.25	1.15	—	Cerna	—	2.39	—			
Feldioara	9.06	—	—	7.45	Oradea-mare	10.57	—	—	3.52	Crivadia	10.58	5.55	—	—	7.19	2.04	—	Hunedóra	—	3.08	—			
Brașov	9.45	—	—	8.32	P. Ladány	11.04	8.42	—	4.03	Pui	11.42	6.41	—	—	7.46	2.26	—	Hunedóra	—	9.30	—			
Timiș	1.55	5.32	—	—	Szolnok	11.19	8.47	10.50	4.47	Hațeg	12.23	7.26	—	—	8.15	2.56	—	Simeria (Piski)	—	9.56	—			
Predeal	2.53	6.15	—	—	Budapesta	3.31	11.51	3.29	11.51	Streiu	1.12	8.14	—	—	8.36	3.13	—	Hunedóra — Simeria (Piski)						
București	3.28	6.47	—	—	Viena	6.30	1.55	7.45	9.55	Simeria	1.51	8.50	—	—	9.11	3.51	—	Ghiris	—	9.33	4.19			
																				Turda — Ghiriș				